

Huvudman

SKARA KOMMUN
skara.kommun@skara.se

Beslut

Datum 2026-06-15
Dnr SI 2026:4112
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Viktoriaskolan 1 i Skara kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Viktoriaskolan 1 i Skara kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Viktoriaskolan 1 följer gällande bestämmelser om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte avseende beredskapsplan, löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer samt åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten under den tid verksamheten pågår.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och biträdande rektorer samt observationer den 12 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats bland annat beredskapsplan och rutiner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplan

Skolinspektionen har tagit del av Viktoriaskolans Kris- och beredskapsplan. Planen omfattar Viktoriaskolan 1 samt anpassad grundskola som har sin verksamhet i samma byggnad. Beredskapsplanen innehåller bland annat en plan för hur elever och personal ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om sådan. Det framgår av planen vilka personer som ingår i Viktoriaskolans krisgrupp. Av planen framgår Viktoriaskolans fysiska förutsättningar för in- och utrymning samt utelåsning. Det framgår av Kris- och beredskapsplanen att översyn och eventuell revidering av planen ska ske löpande och vid behov.

Av intervju med biträdande rektorer framgår att nuvarande beredskapsplan togs fram under innevarande termin. En jurist på kommunen har tagit fram en mall för beredskapsplanen med utrymme för respektive skola att fylla i uppgifter om och förutsättningar för aktuell skola.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter

Det framgår av Viktoriaskolans Kris- och beredskapsplan att en risk- och sårbarhetsinventering ska ses över, och vid behov uppdateras, årligen. Det ska regelbundet göras översyner av Viktoriaskolans fysiska förutsättningar. Av intervju med lärare framgår att lärarna har varit involverade i arbetet med sårbarhetsinventeringen genom att delta i diskussioner om skolans förutsättningar kopplade till utrymning och inrymning. Biträdande rektorer bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det har gjorts en sårbarhetsinventering inför att Kris- och beredskapsplanen togs fram. De uppger vidare att planen ska utvärderas och uppdateras varje år i november månad.

Av huvudmannens yttrande framgår att det i årshjulet för systematiskt arbetsmiljöarbete finns aktiviteter avseende allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. Till dessa aktiviteter finns en checklista och mall för risk- och sårbarhetsinventering.

Information till personal och elever

Av Viktoriaskolans kris- och beredskapsplan framgår att elever och personal årligen går igenom planen, med fokus på avsnittet "Att göra vid allvarlig händelse eller kris". Av intervjuer med elever, lärare och skolans biträdande rektorer framgår att mentorerna gått igenom kris- och beredskapsplanen med eleverna i början av läsåret och såväl elever som lärare uppger i intervjuer att det är tydligt för dem hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation. Eleverna uppger vidare att de har kännedom om var utrymningsvägarna finns och att det finns olika uppsamlingsplatser beroende på anledning till utrymning. Av intervju med skolans biträdande rektorer framgår vidare att information om säkerhetsarbetet sker varje år i augusti månad och att nyanställda lärare informeras om alla skolans planer, inklusive kris- och beredskapsplanen.

Utbildningsinsatser och övningar

Av Viktoriaskolans kris- och beredskapsplan framgår att skolan regelbundet genomför brandövning med utrymning samt att personalen ges utbildning avseende allvarlig våldssituation. Lärarna uppger i en intervju att personalen har haft utbildning under en studiedag under föregående termin. De såg då på film från Myndigheten för Civilt Försvar

och diskuterade fiktiva fall. De inventerade därefter möjligheterna till att barrikadera dörrar, mörklägga klassrummen samt hur de kunde placera sig i klassrummen för att inte synas. Skolans biträdande rektorer uppger i intervju att det vid tidpunkten för tillsynen inte finns någon plan för när personalen ska genomföra övningar framöver och att det finns beslut från huvudmannen om att inte öva med elever. Av huvudmannens yttrande framgår att det finns planer på att utbilda personalen inom ramen för allvarliga våldshändelser och hot om sådana årligen, utöver en årlig genomgång av beredskapsplanen.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Tillträdesbegränsningar/tydligt markerad skolenhet

Av Skolinspektionens observationer och av skolans kris- och beredskapsplan framgår att det runt skolan sitter skyltar där det framgår att skolan inte är en allmän plats och att obehöriga inte får vistas där under tiden då verksamheten pågår. Skyltarna är placerade vid skolområdets gräns. Vid skolans huvudentré står det Viktoriaskolan väl synligt på fasaden. Huvudentrén är den enda ingången till skolan som inte är låst och den har en sluss med ytterligare en olåst dörr. Innanför dörrarna möts besökare av en skylt där det framgår att besökare ska kontakta receptionen, som finns intill huvudentrén. Det finns även ett telefonnummer för de fall receptionen inte är bemannad.

Rutiner för besök av utomstående och avvisande av obehöriga

Skolinspektionen har tagit del av skolans besöksrutiner, som finns som ett avsnitt i Kris- och beredskapsplanen. Av rutinen framgår att skolan inte är en allmän plats och att besökare ska föranmäla sitt besök till någon i personalen och anmäla sig i receptionen vid ankomst där de får en besöksbricka. Personalen som har bokat besöket är ansvarig för besökaren och för att denne lämnar skolan när besöket är klart. Det framgår även av besöksrutinen hur personalen ska gå tillväga för att avvisa obehöriga personer.

Kännedom om rutiner

Av intervjuer med elever och lärare framgår att de känner till rutinerna för besök av utomstående och avvisning av obehöriga. Eleverna säger att de vet att besökare ska ha besöksbrickor och att obehöriga inte får vistas på skolans område. Lärarna uppger att personalen har informerats om rutinerna på en arbetsplatsträff. Det har även skickats ut information till vårdnadshavare om besöksrutinerna. Lärarna och de biträdande rektorerna berättar i intervjuer att besökare ska ha besöksbrickor och att obehöriga personer ska avvisas från skolområdet på ett vänligt sätt. Flera lärare uppger vidare att det har varit aktuellt att avvisa obehöriga personer.

Skolans biträdande rektorer uppger att alla lärare, elever och vårdnadshavare har fått information om besöksrutinen.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet

1. finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och
2. bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § 1 och 2 skollagen)

Enligt förarbeten ska det i en beredskapsplan framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. (Prop 2024/25:160 s. 46, 157)

Av förarbeten framgår vidare att ett löpande arbete innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. Inom ramen för det löpande arbetet måste det även säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Ett löpande arbete med beredskap innefattar vidare att personal genomför övningar i enlighet med beredskapsplanen för till exempel inrymning, utrymning och utestängning. (Prop 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbeten framgår att åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor.

Huvudmannen bör också begränsa möjligheterna för utomstående personer att fritt röra sig från angränsande ytor och gemensamma ytor in på enheterna. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. I den mån t.ex. kulturskola eller liknande verksamhet bedrivs i skolans lokaler under

skoldagen är det väsentligt att skolan har tydliga rutiner och riktlinjer för när personer som hör till dessa verksamheter får vistas inom enheten. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området (Prop 2024/25:160 s 159).

Det framgår vidare av förarbeten att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på skolenheten kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt (Prop 2024/25:160 s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplan

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns en kris- och beredskapsplan som är centralt framtagen på förvaltningen och förankrad i skolenhetens lokala förutsättningar. Den innehåller information om hur personal och elever ska agera vid allvarliga våldssituationer samt hot om sådana. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolenheten får anses uppfylla författningarnas krav vad gäller beredskapsplan.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att det genomförs informations- och utbildningsinsatser och övningsmoment kring allvarliga våldssituationer. Elever och personal har fått information om hur de ska agera i en allvarlig våldssituation. Lärarna har även tagit del av utbildningar som gäller allvarliga våldshändelser och skolan övar regelbundet på utrymning vid brandövningar. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer uppfyller författningarnas krav.

Åtgärder för att neka obehöriga tillträde

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det finns tillträdesbegränsningar till skolområdet i form av de skyltar som anger vilka villkor som gäller för utomstående att vistas där. Utredningen visar också att skolbyggnaden är tydligt markerad genom den skylt som finns vid entrédörren. Vidare visar utredningen att det finns rutiner för hur besök av utomstående ska hanteras och rutiner för hur obehöriga ska avvisas som är kända och tillämpas av personalen. Innanför entrén finns ytterligare en skylt som beskriver besöksrutinen. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens åtgärder för att neka obehöriga tillträde uppfyller författningarnas krav.

X Ingrid Jacobsson

Beslutsfattare
Signerat av: Ingrid Jacobsson

X Johanna Magnusson

Föredragande
Signerat av: Johanna Magnusson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Astrid Kling medverkat.